

C.F.W. WALTHER 1811-1887

Die rechte Unterscheidung von Gesetz und Evangelium

Den rätta åtskillnaden mellan lag och evangelium

Tes I

Hela den Heliga Skrift, både gamla och nya testamentets läroinnehåll, består av två sinsemellan helt motsatta läror: lag och evangelium.

- Skillnaden mellan lag och evangelium är inte att evangelium är en guddomlig lära medan lagen är en människolära som grundar sig på förnuftet.
- Skillnaden är inte heller att endast evangelium är oundgängligt för oss kristna, utan båda är lika nödvändiga: utan lagen förstår vi inte evangelium och utan evangelium har vi ingen hjälp av lagen.
- Skillnaden är inte heller att lagen är GT:s lära medan evangelium är NT:s lära, utan GT innehåller också evangelium på samma sätt som NT också innehåller lag.
- Lag och evangelium är inte sinsemellan motsägelsefulla. I Bibeln finns inga verkliga paradoxer utan lagen och evangeliet är olika läror, vilka dock inbördes står i en ljuvlig harmoni med varandra.
- Skillnaden är inte heller däri att endast en av dessa två läror hör till de kristna. Också för de kristna har lagen alljämt sin betydelse.

utan, skillnaden mellan lag och evangelium finns istället i:

- **sättet**, på vilket dessa läror har uppenbarats för människorna
- **innehållet**, som dessa läror har
- **löften** och **hot** som hör samman med dessa läror
- **uppgiften** och **verkan** som vardera har
- **adressen**, d.v.s. till vem vardera läran skall predikas

Hur uppenbaras lagen och evangeliet för människorna?

Lagen	Evangeliet
-har skrivits in i människohjärtat vid skapelsen (samvetet) Rom 2:14,15	DHA har uppenbarat evangelium endast genom inspirationen.(Rom 16:25,26)

Vad innehåller lagen och evangeliet?

Lagen	Evangeliet
-bud och förbud om vad vi skall göra och inte göra	-budskap om vad Gud har gjort och gör

Hurudana löften finns i lagen resp. evangeliet?

Lagen	Evangeliet
-villkorliga löften. 3 Mos 18:5; Gal 3:12	-ovillkorliga löften Rom 3:23,24; Ef 2:8,9

Hurudana hot finns i lagen resp. evangeliet?

Lagen	Evangeliet
-hot om straff och död	-inga hot alls.

"lagen känner inte till något annat än hot och när du i Bibeln finner ett hot så skall du fast tro att det hör till lagen" (Walther)

Vilken uppgift och verkan har lagen och evangeliet?

Lagen	Evangeliet
-lagen säger vad vi skall göra	-verkar tron som den också fordrar
-lagen avslöjar människans synd	-tar bort all fruktan och fyller oss med glädje i den helige Ande.
-lagen verkar ånger samt fruktan för döden, helvetet och Gud	-förändrar människan, planterar kärleken i hennes hjärta och gör henne skicklig till alla goda gärningar.

Till vilka skall lagen resp. evangelet predikas?

Lagen	Evangeliet
-skall predikas för sorglösa syndare	-skall predikas till förskräckta syndare
-skall predikas även för kristna	

Tes II

En ren lärare är endast den, som inte bara för fram alla trosartiklar skriftligt, utan också rätt skiljer lagen och evangelium från varandra.

Denna tes är tudelad:

- för det första fordras att en renlärig lärare förmår framställa alla trons artiklar bibelenligt
- för det andra måste han också rätt kunna skilja lagen från evangelium.

Walther om tes II:

Om man säger: "så långt kommer man aldrig, att man bibelenligt kan framställa trons alla artiklar", så är detta djävulens lära.

Det är inte endast fråga om att alla satser i en predikan är från Guds ord och i enlighet med detsamma, utan frågan är också: är lagen och evangeliet skilda från varandra? Två byggmästare kan ha exakt likadant byggnadsmaterial till förfogande, men den ene får en härlig byggnad att framstå ur materialet, medan den andre, som har samma material, förstör allihop.

Lägg noga märke till detta! Om ni lyssnar till svärmeandarnas predikningar, så måste ni ofta säga: Han talade sanning, men ni kan ändå inte känna er nöjda. Förklaringen till hemligheten är denna: predikanten skilde inte rätt lagen från evangeliet!

Se noga till att ni iakttar denna regel när ni förbereder era predikningar. Ordet verkar ibland kanske löpa riktigt bra, men läs er predikan och se efter om lagen och evangeliet är rätt åtskilda.

Bibelord om åtskillnaden mellan lag och evangelium:

2 Tim 2:15; Luk 12:42; Hes 13:18-23, Sak 11:7

Tes III

Att skilja mellan lag och evangelium är den kristnes och teologens svåraste och högsta konst, vilken endast den helige Ande, i erfarenhetens skola, lär ut.

Man bör lägga märke till att här inte hävdas att lagens och evangeliets lära är så svår att den inte kan inläras utan den helige Andes hjälp. Den är lätt, barnsligt lätt. Även ett barn kan begripa denna lära; den finns i varje katekes; den är inte kraftig föda utan mjölk; den hör till trons ABC, till grunderna i den kristna läran, ty utan denna lära kan ingen vara en kristen.

Men nu är det fråga om tillämpningen, om praxis. Praktiserandet är det svåra, ja ingen människa kan av sin egen förmåga fullgöra detta fullkomligt. Den helige Ande måste lära oss det i erfarenhetens skola. Denna konst är för det första väldigt svår och väldigt hög för predikanten som kristen. För det andra är det en mycket svår och hög konst för predikanten som just predikant.

- Det är en svår och hög konst för predikanten som kristen.

Jfr. David efter hans fall. (Ps 51) Mera bedrövad än glad trots förlåtelsen. *”Hur i all världen var David så dåraktig, att han ännu (efter avlösningen) fruktade att han skulle gå under, fastän Gud hade förlåtit honom hans synder?” Den som säger så gör av evangelium åt sig själv en skön dyna, fortsätter att leva i sina synder och tänker sig ändå komma till himlen. Men detta är köttets evangelium.*

Jfr. Petrus i Luk 5:8

Varför föll han inte ner vid Jesu fötter för att tacka honom? Han hade endast sina egna synder för sina ögon...han kunde inte skilja lagen från evangeliet. Om han hade kunnat detta skulle han frimodigt ha närmat sig Jesus och tänkt att Jesus har förlåtit honom alla hans synder. Hur ofta tänkte han manne senare i livet: Vilken dumbom jag var då! Jag borde ju ha sagt: Bli kvar hos mig, Herre, ty jag är en syndig människa!

Jfr 1 Joh 3:19-20

När vårt hjärta inte dömer oss är det lätt att skilja lagen från evangeliet. En kristen kan också befinna sig i det tillståndet. Men han hamnar också i det läget att hans hjärta dömer honom. Han må då göra vad han vill, men han får inte denna röst att tåga. Den tilltalar honom om och om igen och gör honom påmind om hans tidigare synder. Glömda synder stiger upp i hans sinne och då blir han gripen av en förfärlig skräck. Om människan då kan skilja lagen från evangeliet så faller hon ner inför Kristi fötter och förtröstar på hans förtjänst.

- Det är en svår och hög konst för predikanten som predikant

Jfr. Krysostomos och A.Osiander (Laki ja evanleliumi s.62, 63)

Jfr. Risken för missförstånd:

- ”En kristen är aldrig rädd för att dö!”
- ”En kristen är alltid lycklig!”
- ”Den som syndar med vett och vilja faller ur nåden!”
- ”Goda gärningar är inte nödvändiga, utan endast tron!”
- ”Synden kan inte skada en kristen!”
- ”Synden mot den helige Ande kan inte förlåtas” jfr Aegidius Hunnius

Jfr också själavårdssituationer. *-Har jag som själavårdare framför mig en sann kristen eller en hycklare?*

Några Luther-citat:

Man bör tänka om detta så: när lagen vill få mig att överge Kristus, hans gåva och evangelium, då låter jag hellre lagen fara och säger: Goda lag, om jag inte har gjort några gärningar, så gör dem du då istället; jag vill inte för din skull låta mig bli pinad till döds eller bli tillfångatagen och glömma evangelium. Om jag har syndat, gjort fel eller underlåtit att göra något, så lämnar jag det åt dig. Gå din väg och lämna mitt hjärta i fred. Jag vill inte låta dig komma in dit. Men om du fordrar att jag här i världen vandrar fromt, så vill jag det gärna. Men om du vill attackera mig så att jag förlorar det som jag fått som gåva, så vill jag hellre vara helt ovetande om dig än avstå från min gåva. (WA 36, 20f)

Den, som väl behärskar konsten att skilja mellan lag och evangelium, skall man värdera högt och utnämna till doktor i den heliga Skrift. Utan den helige Ande är det omöjligt att rätt göra denna åtskillnad. Hos mig själv får jag erfara och jag ser det också dagligen hos andra, hur svårt det är att hålla lagens och evangeliets lära skilda från varandra. (Luther, WA 36, 13)

I världen finns ingen enda människa som rätt kan skilja evangelium och lagen från varandra. När vi hör predikas, känns det lätt så som om vi skulle förstå det, men bort det! Den helige Ande ensam behärskar denna konst. (Luther WA Tischr. 2, 4)

I anfäktelsen stund kommer du att märka att evangelium är en sällsynt gäst i samvetet, lagen däremot en ständig sambo. (Luther WA 40:1, 209)

Tes IV

Den rätta kunskapen om åtskiljandet mellan lag och evangelium är inte endast ett härligt ljus till en rätt förståelse av den heliga Skrift, men Skriften är och förblir en helt och hållet tillsluten bok utan denna kunskap.

När vi bläddrar i Bibeln och ännu inte vet något om lagens och evangeliets rätta åtskillnad, verkar det som om Bibeln består av en rad paradoxer, ja som om det inte fanns annat än paradoxer i hela Bibeln, ja fler än i mohammedanernas koran. Ibland förklarar den människan rättfärdig och ibland dömer den henne till förtappelsen.

Detta kan åskådliggöras på följande vis:

Lagen	Evangeliet
-Vill du ingå i livet så håll buden!	-Tro på Herren Jesus så blir du frälst!
-Den som utövar rättfärdighet är rättfärdig!	-Den rättfärdige skall leva av tro!
-Guds vrede uppenbaras från himmelen över all ogudaktighet och orättfärdighet som människor.	-Alla har syndat...och får, utan förskyllan, rättfärdigheten som gåva.

Är det inte så att den som inte vet något om skillnaden mellan lag och evangelium omges av ett tjockt mörker när han läser allt detta. Måste han inte tänka: -Är detta verkligen Guds ord? En bok full av motsägelser!

Dessutom är det inte ens så att i GT uppenbarar sig för oss en vredgad Gud och i NT igen en nådig Gud, eller att i GT blir man salig av gärningar medan man i NT blir salig av tro, utan vi får läsa om bådadera såväl i GT som i NT. Men så snart vi känner till skillnaden mellan lagen och evangeliet, stiger solen upp för att upplysa Bibeln. Vi märker då att lagen inte gavs för att vi genom den skulle bli saliga, utan för att vi genom den skulle lära känna vår svaghet, så att vi skulle se att vi är svaga människor. Och sedan märker vi vilket ljuvligt budskap evangelium är.

Tes V

Det första, och på samma gång det mest uppenbara och grävsta, sätt på vilket man sammanblandar lag och evangelium, är när man som papisterna, socinianerna och rationalisterna, gör Kristus till en ny Mose eller laggivare och så gör evangelium till en laglära, medan man, som papisterna, fördömer och förbanner dem som lär om evangeliet att det är ett budskap om Guds fria nåd i Kristus.

Walther:

Vi skall ta två vittnesbörd om att de påviska gör så. Som bekant började det Tridentiska kyrkomötet två månader före Luthers död och hade syftet att återuppbygga påvedömet från de sår som Luthers reformation hade förorsakat det. Conc.Trid.Sess. IV säger: *"Det högheliga, ekumeniska och allmänna, i den helige Ande rätteligen sammankallade Tridentiska kyrkomötet...sätter som sitt mål att, efter att villfarelserna igen har bortrensats, evangeliets renhet skall bevaras i kyrkan; det vill säga, vad i förväg har utlovats genom profeterna i de heliga skrifterna och som vår Herre Jesus Kristus, med sin egen mun först har förkunnat och gett befallning om att det skall predikas för allt skapat genom hans apostlar, både som en källa till all frälsningssanning och som **regler för dygden.**"* I Conc.Trid. Sess. V säger denna satans synagoga: *"om någon säger att Gud har gett Kristus Jesus till en förlossare till att förtrösta på, och inte till **en laggivare** som de skall lyda, så vare han förbannad"*. Dessa ord omkullkastar hela den kristna tron. Om Kristus har kommit till världen för att stifta åt oss nya lagar, då kan vi med rätta säga att han lika gärna hade kunnat förbli i himlen.

Låt oss ännu höra hur det Tridentiska kyrkomötet inte vill veta något om evangelium, utan dömer och förbannar dem som lär att evangelium är budskapet om Guds fria nåd i Kristus:

Conc.Trid.Sess. VI : *"Om någon säger att människorna blir rättfärdiga enbart genom att dem tillräknas Kristi rättfärdighet, eller enbart genom syndernas förlåtelse, utan att ta i beaktande nåden och kärleken, som genom den helige Ande ingjuts i deras hjärtan och får plats i dem, eller också, att nåden, genom vilken vi rättfärdiggörs, enbart består i Guds välvilliga sinnelag mot oss, så vare han förbannad. Om någon säger att den rättfärdiggörande tron inte är något annat än en förtröstan på Guds barmhärtighet, som för Kristi skull inte tillräknar synderna, eller att vi rättfärdiggörs endast genom denna förtröstan...så vare han förbannad. Om någon säger att den rättfärdiggjorde människan inte genom sina goda gärningar, som han utför av Guds nåd och Jesu Kristi förtjänst, vilkens levande lem han är, verkligen förtjänar att nåden förökas i honom, det eviga livet och om han i nådaståndet skiljs härifrån, att nå samma eviga liv, så vare han förbannad.*

Om någon tänker att Kristus är en ny laggivare och att han har meddelat oss nya lagar så omintetgör han hela den kristna tron. Det är ju just i detta som kristendomen skiljer sig från alla andra religioner i världen. Alla andra religioner säger: *sådan och sådan skall du vara, dessa gärningar skall du göra om du vill komma till himlen.* Men kristendomen säger: *du är en förtappad och fördömd syndare och du kan inte frälsa dig själv. Men förlora inte hoppet! Det finns en, som har skaffat åt dig saligheten!*

Jag anser att man inte tydligare kan visa att påven är antikrist. Sannerligen är de mest odugliga sekter inom kristenheten dugligare än påven. Alla sekterna erkänner ju utan undantag: *Om människan vill bli salig, så kan det endast ske genom tron på Gud nåd i Kristus Jesus.* Evangelium blir fördunklat i alla sekter, men inte förbannat och dömt som det blir av påven. Och eftersom denna sats fortfarande är i kraft i sekterna så är de långt bättre än påvedömet. De är förfalskningar av kyrkan, men påvedömet är en falsk kyrka. En falsk peng är ingen peng alls, på samma sätt är påvedömet som en falsk kyrka ingen kyrka. *Sekterna är korrupta kyrkor, men påvedömet är en icke-kyrka.*

Se Joh 1:17; Joh 3:17; Rom 1:16-17; 1 Tim. 1:15

Tes VI

För det andra delas inte Guds ord rätt, om lagen inte predikas i all dess skärpa och inte heller evangeliet i dess fulla ljuvlighet, utan man blandar in i lagen något som hör till evangeliet och i evangelium något som hör till lagen.

Walther: Av oss fordras inte tron därför att vi måste prestera åtminstone en liten gärning, eftersom det annars inte är någon skillnad alls mellan dem som hamnar till helvetet och dem som kommer till himlen. Nej, rättfärdigheten kommer genom tron, för att det skall vara av nåd. Det är fråga om exakt samma sak om jag säger: *människan blir rättfärdig inför Gud genom tron* eller *människan får gratis, av nåd, som gåva, rättfärdigheten*. I detta krävs ingenting av människan utan till henne utalas uppmaningen: *grip tag i det, så har du det!* Detta gripande är just tron. Fastän en människa aldrig har hört något om tron, men hör evangelium, gläds över det och förtröstar på det, då har hon en rätt och sann tro, även om hon aldrig har hört något om själva tron.

I lagen får inte inblandas något som hör till evangelium. Den som utlägger lagen och tillfogar till densamma nåden, Guds nåd, vänskap och barmhärtighet, som förlåter synderna, han omintetgör lagen fullständigt...Predikanten måste predika lagen så att där inte lämnar något sött åt oss, fördärvade och fördömda syndare. Allt sötma som blandas in i lagen är gift och neutraliserar denna himmelska medicin så att den inte lägre har sin verkan.

Håll alltid i minnet, när ni predikar lagen, att den ger inte efter det minsta! Lagen känner inte till något sådant, den endast fordrar. Lagen säger: *Du måste verka! Om du inte gör det så hjälper ingen tålmodighet, godhet och långmodighet utan du hamnar till helvetet!* Och för att Herren skall göra denna sak riktigt klar för oss så säger han: *den som bryter mot ett av de minsta buden och lär människorna så, han skall kallas för den minste i himmelriket*. Med detta vill han inte säga att den som gör så hamnar på den lägsta platsen, utan det betyder att han inte alls har någon del i himmelriket.

Så fort ni leder människan till goda gärningar och samtidigt tröstar honom och säger: *visst borde du vara fullkomlig, men Gud fordrar inte det omöjliga*. Gör du bara det som du i din svaghet förmår. Det är nog så länge du har en rättsinnig strävan, så är detta en förbannad lära, en grov förfalskning av lagen. Något sådant talade inte Gud ett ord av på Sinai.

Rom 3:20: *Genom lagen kommer kännedom om synd*. Gud har inte anförtrott åt er lagen av den anledningen, att ni genom den skulle göra människor fromma. Lagen gör ingen from, utan när lagen får börja verka ordentligt, då börjar människan vredags på Gud. Hon hatar predikanten, som med sitt tal har fått detta till stånd i hennes hjärta, men hon kan inte göra sig fri från det längre. Så hör man också människor säga: *I sanning, till den kyrkan far jag aldrig mer, där drivs människor till rädsla och trångmål. Hellre far jag och lyssnar till den och den pastorn. Han får människor att må så bra. Man riktigt märker hur god människa han är*. Men i helvetet skulle de gärna vilja hämnas på honom, när de märker att denne falske profet har fört dem till fördärvet.

Hur hälsosam är inte denna lära! Man sitter i kyrkan och predikanten börjar predika lagen i all dess stränghet och utlägga den i dess andliga innebörd. Många som sitter och lyssnar tänker: *om den där mannen har rätt så är jag förlorad!* Många tänker också: *så borde verkligen inte en evangelisk predikant förfara!* Men helt säkert måste han göra så, för annars är han ingen evangelisk predikant. Om inte lagen går före har inte evangeliet någon kraft. Först Mose, sedan Kristus. Eller först Johannes Döparen, sedan Kristus. Då tänker människorna först: *O, hur förfärligt detta är!* Men nu skyndar predikanten med lysande ögon till evangelium. Nu får människorna glädjas när de märker varför han började på det där sättet, det vill säga för att de skulle märka hur befläckade de är av synden.

Tes IX

För det femte delas Guds ord inte rätt om syndare, som är träffade och förskräckta av lagen, i stället för att bli ledda till ordet och sakramenten, blir rådda att genom bön och kamp själva anstränga sig så att de når fram till nådaståndet, nämligen att be och kämpa tills de känner att Gud har benådat dem.

Detta är alla reformertas och de reformerta sekternas gemensamma lära. Dessa lär det som vi i vår text avvisar som falskt. Det rena evangeliets lära, om hur en förskräckt sydstackare kan komma till förvisning om att han har en nådig Gud, hör man inte hos dem; på den vägen leder ingen av sekterna oss.

Låt oss med Walther fråga oss:

-hur hanterar apostlarna förskräckta syndare? (Apg 2, Apg 16)

Walther svarar:

Av apostlarnas sjungande hade han (fångvaktaren i Filippi) åtminstone förstått så pass mycket att de var människor, som ville tala om för människor hur de kunde få en lycklig lott på andra sidan Hades, och i stor ångest ber han nu: *Herrar, vad skall jag göra för att bli frälst?*

Om nu apostlarna skulle ha varit svärmare, så skulle de ha sagt: *Nå, kära vän, det går nog inte så snabbt! Vi måste nu ordinera åt dig en svår och lång kur förrän en ogudaktig och grym människa som du kan bli frälst.* Men inte ett ord av sådant! De såg att den stackars mannen var redo att ta emot evangelium. Han var fortfarande ogudaktig som förr. Han hatade inte ännu synden alls. Han talar inte ett ord om sådant. Han ville bara undvika syndens straff och få en lycklig lott på andra sidan graven.

-vad kan vi lära från Paulus' omvändelse? (Apg 22)

Walther svarar:

Ananias säger inte: *Du måste be och erfara nåden!* Nej, utan: *Låt döpa dig när du har lärt känna Herren Jesus, och låt så dina synder tvättas bort. Och åkalla sedan Herrens Jesu namn!* Här är den rätta nådesordningen: som det första skall man inte be för att få Guds nåd, ty först då människan har Guds nåd kan hon be på rätt sätt.

Det värsta med sekterna är inte att de inte predikar lagen som de borde. Om någon bland dem har råkat i skräck och smärta då kan de inte ännu predika evangelium för denne. De skulle de anse sig ha gjort en stor synd om de skulle trösta en sådan människa. Istället säger de till människostackaren vad allt han måste företa sig för att komma till nådeståndet, hur länge han nu måste bedja, hur länge kämpa, brottas och ropa till han till sist kan säga: *O, nu känner jag det, jag har den helige Ande och Guds nåd...* Men det är uselt ställt med sådana människostackare, om de i dödsstunden inte har några nådekänslor utan tänker: *Ve dig! Du är för evigt förtappad och fördömd!*

Av allt detta kan vi se att denna bedrövliga praxis grundar sig på tre stora och förfärliga villoläror:

1) För det första varken tror eller lär människornas verkliga och fullkomliga försoning med Gud. De tror det inte och lär det inte heller, eftersom de ser på den Gode Guden såsom på en hård man, vars hjärta man först måste mjuka upp med bittra böner, tårar och rop. Men detta är inget annat än att förneka Kristus, han som för länge sedan har mjukat upp den Gode Gudens hjärta. Han som för länge sedan har försonat Honom med hela världen. Gud känner inte till något halvdant. Gud älskar i Kristus alla syndare utan undantag. Alla syndares synd är borttvättad, hela skulden är betald. Det

finns inte längre något som syndastackaren behöver frukta när han, i Kristus, kommer inför den försonade himmelske Fadern. Men nu tänker man sig att Herren Kristus har gjort sin andel och nu måste människorna, å sin sida, ännu göra sin. När dessa båda har skett, då först blir människan försonad med Gud.

2) För det andra lär sekterna falskt om evangelium. De håller det inte för något annat än en beskrivning av vad människan måste göra för att skaffa sig Guds nåd, fastän evangelium tvärtemot är Guds proklamation: *Hör människor, ni är förlossade från era synder; ni är försonade med Gud, era synder är förlåtna!* Detta vågar inte en enda sektpredikant säga högt.

3) För det tredje lär sekterna falskt om tron. De håller det för en mänsklig egenskap, något som gör henne bättre, och just därför att tron gör människan bättre, så är den för dem så utomordentligt viktig och hälsosam. Det är visserligen sant att den som kommer till en sann tro också förändras till en alldeles ny människa. Med tron kommer kärleken till hjärtat. Tron kan inte vara utan kärlek, liksom elden inte kan vara utan värme. Men det att tron har denna egenskap är inte grunden till att den rättfärdiggör oss, till att den ger oss det som Kristus har förskaffat åt oss, det som redan är vårt och som vi bara behöver gripa tag om. De lär inte enligt det svar som Bibeln ger på frågan: *vad skall jag göra för att bli frälst? -Du skall tro. Självt behöver du inte göra någonting.* När aposteln svarar på denna fråga på följande sätt: *Tro på Herren Jesus Kristus*, så betyder det inget annat än detta: *Du behöver inte göra någonting. Ta bara emot det som Gud har gjort för dig*, Då har du det. Då är du en salig människa. Detta är Guds Ords storartade lära!

O hur lyckliga, ja saliga människor är inte vi lutheraner, när vi har denna lära! Denna lära leder oss rakt fram till Kristus utan några omvägar. Denna lära öppnar himlen för oss när vi känner helvetet i vårt hjärta. Tack vare denna lära står nåden varje stund till buds för oss, ty även om vi skulle kämpa länge, kanske med de godaste föresatser, så är det ändå förgäves. Vi behöver inte famla och söka, utan vi kan gå fram till Jesus och säga: *"Herre Jesus, jag är en stackars syndare, det vet jag. Det har jag erfårit och det erfår jag också i denna stund, om jag tänker på det som försigår i mitt innersta. Men du har kallat mig till dig med ditt evangelium Jag kommer nu alldeles som jag är, annars kunde jag ju inte alls komma till dig.* Detta är den evangelisk-lutherska kyrkans saliggörande lära, den som den har fått av Kristus och apostlarna.